

MIRU

Julienne Busic*

"Na muci se poznaju junaci, a u nevolji pravi prijatelji", izreka je koja savršeno opisuje Miru Tuđmana koji je imao neposredno iskustvo oba događaja. Iako je cijenio junaštvo, vjerujem da mu je prijateljstvo bilo najsvetije. Junaštvo može biti prolazno, pobuda koja nestane u trenutku. Prijateljstvo je produženo putovanje iskrenim putem do sve daljeg odredišta, koje se u konačnici nikad ne dostiže.

Moje prijateljstvo s Miroslavom Tuđmanom bilo je takvo. Počelo je devedesetih kada je s Predsjednikom i njegovim izaslanstvom došao u Washington na potpisivanje sporazuma između Hrvata i Bošnjaka. Tada sam bila savjetnica u Veleposlanstvu Republike Hrvatske u Washingtonu: Sjećam se da sam mu se, kad su nas upoznali, obratila kao "generalu Tuđmanu", jer sam imala dojam da ima taj čin. Iznenađeno me pogledao, a onda se od srca nasmijao.

"To je previsoko za mene. Odakle vam ta ideja?", pitao me.

---

* Julienne Busic is a writer and essayist and holds a Master's Degree in German and Linguistics. She served as adviser in the first Croatian Embassy to the United States in Washington, D.C. from 1992-1995, and as senior adviser in the Office of the President of the Republic of Croatia from 1995-2000.

Bila je to samo jedna "ideja" od kojih me izliječio. A bilo ih je puno. Na primjer, da su političari i visoki vladini dužnosnici po pravilu arogantni, samodopadni i umišljeni. Miro je bio prizemljen, samozatajan, skroman i duhovit, stvarno duhovit. Odmah mi se svidio.

Godinama smo intenzivno surađivali, a posebno nakon što sam se preselila u Zagreb kada sam postala savjetnica u Uredu Predsjednika. Suradnja se odnosila na hrvatsko-židovske odnose, pitanja prema Haškom sudu, Predsjedniku i Hrvatskoj, i mnoge druge.

Ali nije sve bilo ozbiljno. Znala sam ga zvati nadimkom "Alter Mann", budući da smo oboje tečno govorili njemački. Miro bi mi uzvraćao s "Gospo" ili "Milostiva".

Ponekad, kada bih tvrdoglavo ustrajala na nekim pitanjima koja bi on radije ignorirao, rekao bi: "Opet ona!" Ta titula na kraju je prevladala moj naslov "Gospo".

Nakon što sam dugo razmišljala o tome, nedavno sam mu rekla da sam zaključila kako nitko nije volio Hrvatsku kao Predsjednik i moj pokojni suprug Zvonko. Oboje su postavili Hrvatsku žarištem svoga života i obojica su umrli, svatko na svoj način, od žrtve koju su podnijeli kako bi je zaštitili.

Nije se mogao ne složiti. Ali i Miro je podnio žrtvu koju se često zaboravlja. Kao sin disidenta, odrastao je progonjen, kritiziran i diskriminiran. Živio je kao izopćenik i nije mogao pronaći posao. Unatoč tome, ustrajao je s dignitetom. Izreka "nauči se patiti bez prigovora" može se savršeno primijeniti na Miru, jer je vjerovao da patnja obogaćuje čovjekovu dušu, i jedan i jedini je izvor znanja.

Na kraju, nakon što je Hrvatska stekla neovisnost, dao je velik doprinos u akademskoj zajednici i politici. Uz brojne knjige koje je napisao u obrani Hrvatske, bio je utemeljitelj i obnašao je dužnost ravnatelja Hrvatske izvještajne službe, i saborskog zastupnika, i sve to bez spominjanja poteškoća iz svoje prošlosti.

U posljednjim danima njegova života, razmijenili smo nekoliko poruka. Neke su se odnosile na engleski prijevod njegove knjige „Haški krivolov“, koji mu je bio vrlo važan. Nijedna poruka nije sadržavala defetizam bilo koje vrste, samo stoicizam po kojem smo ga svi poznavali. U posljednjoj poruci koju sam mu poslala, samo dva dana prije nego što je bio priključen na respirator, napisala sam: “Javlja ti se gnjavatorica, mislim na tebe... Nadam se da ti je danas još bolje! Imamo posla čovječe, moraš brzo doma!”

A on mi je odgovorio: “Pa posao nije zec, neće pobjeći!”

Na kraju, posao stvarno nije zec i nije pobjegao, ali nam je na našu veliku žalost još jedan Orao poletio...

Počivaj u miru, dragi i nezamjenjivi prijatelju!